

Lectura i paisatges vitals

Una panoràmica de la producció literària valenciana actual

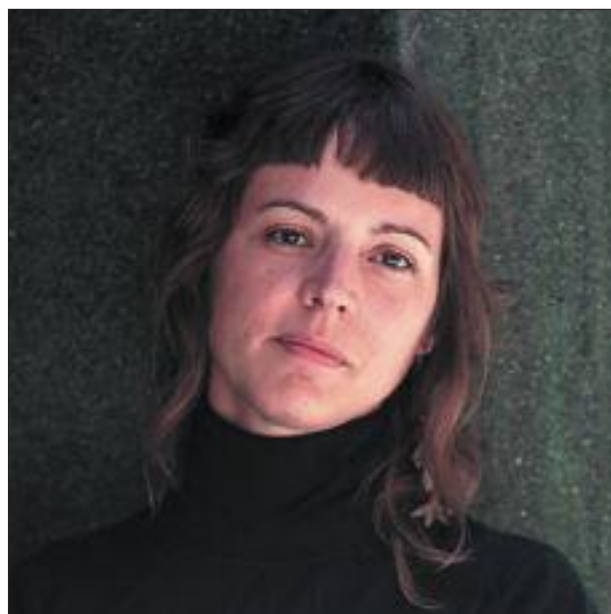
MAITE INSA

L'escriptora de Benimuslem ha rebut una carta de l'editorial Bauma, que ja fa anys que li publica els papers. La carta inclou un contracte. "Que estrany, pensa ella, si ja fa mesos que en vaig signar un". Quan llig les clàusules s'adona que amb aquell full que signarà (encara en paper) entrarà de ple al segle XXI, ella i els seus llibres: es tracta de la cessió, a canvi d'un preu, dels drets d'autora perquè l'editorial faça, de les seues novel·les, e-books (llibres electrònics que es lligen en un ordinador de la mida d'un llibre, fet expressament per a aquesta finalitat de llegir, passar pàgines i cercar).

Tot i que l'escriptora de l'exemple és fictícia, i el nom de l'editorial també, ens consta que les editorials valencianes treballen per incorporar-se plenament al futur del llibre virtual.

Si els lectors han tingut l'opunitat de llegir la correspondència entre Rodoreda i Sales (*Cartes completes 1960-1983*, publicades pel Club Editor), convindran que entre aquells costosos enviaments de galerades i proves d'impremta de Barcelona a Ginebra que intercanviaven tots dos escriptors i les facilitats d'avui dia (en què només hem d'adjuntar un arxiu a un correu electrònic per a fer arribar a un amic un document), aquesta nova realitat metafísica (en el sentit literal del terme) obri a la nostra cultura, la cultura més forta de les europees que no tenen estat, possibilitats immenses. Per això, mentre esperem veure com coexisteixen a la llarga aquests dos mons literaris, gaudim encara del goig de fullejar, amb aroma inclosa, un plaer que el llibre electrònic haurà de plantejar-se, si vol triomfar.

L'any literari de ficció ens ha aportat la sorpresa de *Plagis*, d'Urbà Lozano (Premi Ciutat de València, Bromera), que combina de manera excel·lent tècniques narratives i el relat d'una història en què el fil conductor és el d'un escriptor que guanya un premi literari al qual no s'ha presentat. Francesc Bodí, per la seua banda, amb *El soroll de la resta*, Premi Enric Valor de Novel·la (Bromera), demana molta complicitat del lector per a compondre el desfici del protagonista, Àlex Ballester, un publicista que, arran del tercer atac de cor, es

Dalt, Xavier Aliaga, autor d'*Els neons de Sodoma*. Baix, Vicent Usó, autor d'*El músic del Bulevard Rossini*, i Núria Cadenes, que ha publicat el llibre de narracions *AZ*. / SANTIAGO CARREGUÍ / ÀNGEL SÁNCHEZ

replanteja la vida i reflexiona sobre una existència intensa. Més participació del lector requereix, encara *Silenci de plom*, Premi Joanot Martorell 2008, de Salvador

Un capítol a banda mereix 'El professor d'història', novel·la de Joan Francesc Mira

Company, publicada per Edicions 62. *Silenci de plom* és una novel·la amb tres fils narratius en un joc de misteris que fa rodar el cap al lector fins que aconsegueix

anar travant algunes veritats que, en principi, semblaven inacessibles, tot un rept per a lectors iniciats. També *Els silencis de Maria*, de Carles Cortés, editat per Brosquil, conté més d'un focus narratiu (el d'Hèctor, que és a la presó, segons sembla, per l'assassinat de la dona; i el de Maria, criada a Dubai al si d'una família poligàmica culturalment molt llunyana de la nostra, però que l'autor ens dona les claus per a entendre). En *Intercanvi*, Premi Blai Bellver de narrativa (Bromera), Josep Martínez Sanchis situa l'acció a París: el protagonista, arran de la contemplació d'una escena al metro, confegeix tota una fantasia que el porta a tor-

nar a visitar la història de la capital francesa. *El cos deshabitada*, la novel·la d'Esperança Camps, en Proa, combina dos monòlegs que aborden amb una prosa amena el tema de l'aïllament dins la parella, de la perplexitat, de les màscares i de les aparences.

Un altre escriptor, en aquest cas de novel·la juvenil, és el protagonista d'*El col·leccionista de fades*, de Josep Ballester, Premi Ciutat d'Alzira. Aquest home, que viu en l'Oxford victorià, experimenta una obsessió per les menors que prova de curar-se per mitjà de la hipnosi. Ballester aconsegueix donar als fets un tast alhora morbós i senzill amb ressonàncies de pel·lícula de mis-

teri. En *El camí de les merles*, d'Antoni Gómez, publicat per Perifèric, també hi predomina un to entre irreal i biogràfic. Es tracta d'un relat en primera persona de les experiències vitals del narrador, una història en què el fet de narrar, de recordar, és gairebé tan important com la vivència mateixa. Acabats d'eixir del forn hi ha *El músic del bulevard Rossini*, de Vicent Usó (Proa), en què descriu la vida d'un músic polonès que es debat, en un món estrany i ple de màfies, entre les seues dues grans passions, la música i una dona, amb el lirisme habitual en el bifinalista del Premi Sant Jordi. També *Local hero*, Premi de Prosa les Talúries 2008, de l'autor Lluís Miret, una història original que combina dues línies argumentals essencials, la d'un emigrant que torna al poble i la d'un jove que se'n va a Cuba cercant aventures. I el Premi Andròmina d'enguany, *Els neons de Sodoma*, de Xavier Aliaga (Tres i Quatre), que parteix d'un fet curiós per bastir una trama amb to satíric: la imatge de sant Roc desapareix de l'església d'un poble.

Un capítol a banda mereix *El professor d'història*, editada per Proa, de Joan Francesc Mira, per tal com ha estat qualificada de "novel·la d'idees", "esclat d'hedonisme intel·lectual" i "un dels nostres grans textos narratius". És una crònica d'un any de la vida d'un professor d'història acabat de jubilar que té cura de la seua dona malalta i, alhora, una reflexió sobre el present, que esdevé un gran poema líric a la soledat.

La narrativa breu en català estarà representada, en aquesta fira, per tres títols principalment: *Històries del paradís*, el reeixit debut com a escriptor de Xavi Sarrià, que publica Bromera, en què trobarem els neguits habituals dels contistes, sumats al catàleg de calamitats del món actual, però narrats amb una diversitat de tècniques que sorprenen el lector a cada pas; *Contes bàrbars*, de Joan Esculies, d'Edicions de 1984, que ens ofereix set relats sobre la societat actual i la manera com ens hi encabim, i *AZ*, de Núria Cadenes, Premi Ciutat d'Elx, que edita Tres i Quatre, amb vint-i-sis relats molt breus que barregen humor negre, costumisme i poca-soltades amb la capacitat d'observació que mostren els bons contistes.

En poesia, l'any literari s'ha caracteritzat pels múltiples homenatges a Joan Margarit, nomenat Premio Nacional de Poesia, que ha publicat enguany *Misteriosament feliç*, en Proa, i les múltiples celebracions dels 60 anys de Josep Piera. Passa a la pàgina 4

▶ Col·lecció Textos Minor

Nº 16
Roberto Cueto (Editor)
¿QUÉ HE HECHO YO PARA MERECEER ESTO!! DE PEDRO ALMODÓVAR

▶ Revista Archivos

Nº 60-61
Vicente Sánchez-Biosca (Editor)
IMÁGENES EN MIGRACIÓN: ICONOS DE LA GUERRA CIVIL ESPAÑOLA
Volums I i II

▶ Col·lecció Textos

Nº 41
Joan M. Minguet Batllori
PAISAJE(S) DEL CINE MUDO EN ESPAÑA

▶ Col·lecció Documentos

Nº 12
Jorge Nieto Ferrando i Juan Miguel Company Ramón (Editors)
POR UN CINE DE LO REAL. CINCUENTA AÑOS DESPUÉS DE LAS "CONVERSACIONES DE SALAMANCA"

EDICIONES DE LA FILMOTECA

IVAC La Filmoteca

INSTITUT VALÈNCIA DE CINEMATOGRAFIA RICARDO NUÑEZ SURY

Per a consultar catàleg
www.ivac-lafilmoteca.es

VENDA I DISTRIBUCIÓ:
LIG (Llibreries de la Generalitat)
C/ Navellós, 8 - 46003 València

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I ESPORT

Ve de la pàgina 3

Pel que fa als poetes menys consagrats, acaba d'eixir *Peixos d'un mar sec*, Premi Octubre de Poesia, de Josep-Lluís Roig, un poemari de dolor i plaer amb la sinceritat habitual de l'autor, i *L'Instant fugaç*, de Juli Capilla, Premi Alzira de Poesia, un llibre que arredoneix els dos anteriors de l'autor, i en què l'experiència vital esdevé matèria poètica de primer ordre. *Incert moviment*, d'Antoni Defez, Premi de Poesia Vicent Andrés Estellés (Bromera), s'enfronta, nostàlgic, al problema del sentit de l'experiència humana. El jove Eduard Ramírez, amb *L'usdefruit encara* (Proa) mostra, en paraules d'Enric Sòria, una poesia "més aviat poc hedonista, seca, abrupta i molt sovint irònica". De Bromera tenim, en poesia, encara *El cant d'Odísseu*, de Vicent Penya, sobre el mite d'Ulisses, i *L'esfinx*, d'Antoni Prats. Edicions 62 publica *Baladspirina*, Premi de Poesia Ausiàs March de Gandia, un llibre irregular que el mateix autor es veu incapaç de definir. El Cep i la Nansa Edicions publica un volum de prosa poètica de l'autor de Tavernes de la Vallidigna Francesc Bononad: *Cotxes nous, cotxes d'ocasió, cotxes de quilòmetre zero*, un joc líric inefable. Perifèric Edicions edita *Jardí clos*, Premi de Poesia Manel Garcia Grau, de Joan Baptista Campos Cruaïnes, un poemari descriptiu i reflexiu, de porta oberta al jardí, part hedonista i part angoixant amb tocs de prosa poètica. I també Perifèric Edicions publica un llibre per a regalar o per a llegir a l'aire lliure i envoltats de llum: és un volum que combina il·lustracions de Paco Giménez amb poemes de Marc Granell: *El domador de línies*.

En teatre, aquesta fira ens porta tres obres molt diverses: *Hikikomori*, Premi Alzira i *Deesses per nassos*, d'Antoni Torreño, tots dos de Bromera, i *Les habitacions tancades*, de Samuel Sebastián, Premi Octubre de Teatre, Tres i Quatre. D'aquesta darrera editorial també podem destacar la voluntat de recuperar tres obres de Jules Verne, Oskar Panizza i C. A. Swinburne, inspirades en la llegenda dels Borja: *Borja. Teatre borjà 1*.

Pel que fa a l'assaig i les monografies, n'hi ha un volum considerable que pivota entorn dels temes valencians (identitat, recuperació històrica, revisió o descripció). En aquest apartat hi hauria la darrera novetat assagística, *Realisme i nació (Un assaig de filosofia impura)*, d'Antoni Defez, Premi Octubre d'Assaig (Tres i Quatre), en què defensa la tesi que la voluntat rau en l'origen de tota nació. Parlant de nació, fa unes quantes setmanes que circu-

Dalta, Xavi Sarrià,
autor del llibre
Històries del paradís. **Baix, Joan Francesc Mira.** /
JESÚS CÍSCAR / ÀNGEL SÁNCHEZ

la País Valenciana, segle XXI. *Vint-i-una reflexions crítiques* (Publicacions de la Universitat de València), un llibre d'autoria col·lectiva sobre la viabilitat del valencianisme polític, les expectatives i les traves amb què s'enfronta. Per la seua banda, Anselm Bodoque firma la monografia *La política lingüística dels governs valencians (1983-2008)*, de PUV, que demostra el fracàs de superació del conflicte identitari per part dels governants valencians, així com el fracàs a l'hora de normalitzar el valencià. Amb caràcter monogràfic també tenim l'estudi de Josep A. Mas *El morfema ideològic*, Onada Edicions, sobre la tria que fan els parlants del model lingüístic, i les implicacions ideològiques que comporta. I també ens serveix per a intentar entendre aquest país polièdric nostre el volum de Xavier Serra *Biografies parcials. Els 70 al País Valenciana*, de l'Editorial Afers, que retrata sis personatges

que han tingut repercussió pública: Josep Lozano, Robert Archer, Francesc Pérez Moragón, J. M. Soriano Bessó, L. Aguiló Lúcia i Manuel Boix. En clau de recuperació històrica i literària, Publicacions de l'Abadia de Montserrat aplega el volum de Lluís Alpera *Sobre poetes valencians i altres es-*

En la literatura d'idees, la troballa d'enguany ha estat 'Idees i paraules', de Tobies Grimaltos

crits. Un altre llibre que retrata un aspecte oblidat del País Valenciana és el de *Pobles abandonats. Els paisatges de l'oblit*, de José Manuel Almerich i Agustí Hernández Dolz, publicat pel Consell Valencià de Cultura, un volum evocador i misteriós.

La literatura del jo ens presenta Isabel-Clara Simó en *Els racons de la memòria*, d'Edicions 62, on l'autora repassa llocs, personatges i fets. Alcoi, València, Figueres i Barcelona desfilen per davant nostre, amb l'òptica sencerada d'una dona que s'ha dedicat a les lletres.

En el món valencià de la literatura d'idees, la troballa d'enguany ha estat *Idees i paraules*, de Tobies Grimaltos, que edita Publicacions de la Universitat de València, un volum de textos assagístics que fan de bon llegir i que atorguen a la quotidianitat la dignitat amb què fou tractada per Josep Pla, per exemple, o per l'Enric Sòria dels textos menys erudits.

L'escriptora de Benimuslem ha agafat el tren cap a València una vesprada d'abril. Ho fa cada any. Porta el llibre d'en Tobies, que és de Castelló de la Ribera; l'hauria de conèixer personalment un dia d'aquests (s'hi pot anar caminant, d'un poble a l'altre!). Comença a apagar-se l'olor de la flor del taronger, ja fa dies que dura, no es pot voler que les coses bones duren per sempre. Seria pecat de gola. Tan bon punt el tren es mou, la llum del sol li nega els ulls de lletres. Assagista al costat d'una senyora que va a cal metge, a l'Hospital Clínic, es tanca en la lectura d'*Idees i paraules*, convegnuda del

tesor de poder gaudir d'una bona lectura i delitosa per passejar-se per les parades de llibres de Vivers. Això serà, és clar, després de signar llibres a les seues lectures, bàsicament dones. Prendrà un cafè amb els col·legues escriptors, bàsicament homes, i reflexionarà —conseqüències de la lectura— sobre aquesta injustícia. Se'n tornarà a Benimuslem, una altra vegada en tren, malgrat que algú li haurà ofert d'acompanyar-la en cotxe. Decidirà tornar al racó de lectura, al tren que la porta al seu tros d'univers que després reflecteix en les novel·les. Aleshores, a poqueta nit, amb la llum tènue dels fluorescents del tren, encetarà la lectura d'un altre volum, la traducció al valencià d'una novel·lista americana. I el joc d'evocacions tornarà a començar: un jove es veu obligat a abandonar la seua ciutat per anar al poble d'origen del seu pare, centenars de quilòmetres enllà.

Novel·la

Els neons de Sodoma

Xavier Aliaga

Edicions Tres i Quatre

València, 2009. 151 pàgines

Aquest llibre, premi Octubre de narrativa, parodia les novel·les esotèriques i també mostra el deteriorament de la realitat rural del País Valencià. L'autor aposta per la via divertida, amb una tirada forta per l'humor dissolvent per tal de mostrar les contradiccions d'un grup humà hipòcrita.

Novel·la

El músic del boulevard Rossini

Vicent Usó

Edicions Proa

Barcelona, 2009. 188 pàgines

La novel·la, finalista del Premi Sant Jordi narra la història d'un violinista de carrer, d'origen polonès, que viu entre dues precipitacions: l'amor per la dona i la passió per la música. El rerefons del conflicte personal del músic Tadeusz ve dibuixat per les circumstàncies de la immigració.

Poesia

L'Instant fugaç

Juli Capilla

Edicions Bromera

Alzira, 2009. 95 pàgines

El crític i escriptor Juli Capilla en *L'Instant fugaç*, mereixedor del Premi de Poesia Ibn Jafadja d'Alzira, juga amb dos temes eternals: la vida i la mort. Tot plegat, el llibre és un cant vital, una exaltació sovint desesperada per viure amb passió tot allò que dóna la vida.

Narrativa

El camí de les merles

Antoni Gómez

Perifèric Edicions

Catarroja, 2009. 134 pàgines

El poeta i periodista Antoni Gómez amb *El camí de les merles* s'estrena a com a narrador. L'autor ens proposa un viatge iniciàtic. Per mitjà de la incursió en el paisatge, en un bosc, ens trobem en una travessia cap a la intimitat, al nucli del pensament vital i literari de l'autor.

 <p>UNIVERSIDAD POLITÉCNICA DE VALENCIA EDITORIAL</p> <p>EDITORIAL DE LA UNIVERSIDAD POLITÉCNICA DE VALENCIA</p> <p>Carrer de Vera, s/n. 46022 València Tel. 96 387 70 12 Fax 96 387 79 12 e-mail: public@upvnet.upv.es</p> <p>www.editorial.upv.es</p>	 <p>Terra Crítica 2001-2007 país, ciutat, ciutadania, planeta</p> <p>Col·lecció Terra Crítica</p> <p>ISBN: 978-84-8363-342-7 Ed. 2117</p> <p>20,00 €</p>	 <p>Nil moderat III</p> <p>Manuel Soler</p> <p>ISBN: 978-84-8363-360-1 Ed. 2237</p> <p>88,70 €</p>	 <p>Problemes resolts de microeconomia</p> <p>Juan Josep Sureda i Mollat</p> <p>ISBN: 978-84-8363-407-3 Ed. 2527</p> <p>25,30 €</p>
	 <p>El llibre. Espai de creació</p> <p>Antonio Alconar (comissari)</p> <p>ISBN: 978-84-8363-326-7 Ed. 2219</p> <p>44,40 €</p>	 <p>SWISS DESIGN IN HOLLYWOOD</p> <p>John Howe/Christian L. Schwann/H.R. Eiger</p> <p>Carlos Arenas (comissari)</p> <p>ISBN: 978-84-8363-395-3 Ed. 2219</p> <p>17,50 €</p>	 <p>Poliversos II Taller de poesia en valencià de la UPV</p> <p>ISBN: 978-84-8363-372-4 Ed. 2607</p> <p>16,10 €</p>